

Primo november 2001

Til:
DVSs Medlemmer

MEDDELELSE NR. 2001 - 6

Denne meddelelse indeholder en invitation til reception i anledning af udgivelsen af "Fra chaussé til motorvej". Herudover er omtalt et arrangement, som DVS gennemfører i samarbejde med HITEK.

Fra chaussé til motorvej - et DVS-arrangement

I anledning af 200 året for "Forordning om Vei-Væsenet i Danmark af 13. December 1793" – den første samlede danske vejlov - besluttede Dansk Vejhistorisk Selskab og Vejdirektoratet at igangsætte et forskningsprojekt om emnet "Det overordnede danske vejnets udvikling siden 1793". *Ph.d. Steffen Elmer Jørgensen* blev udpeget til at forestå opgaven. Det har nu resulteret i bogen **Fra chaussé til motorvej – Det overordnede danske vejnets udvikling siden 1761**, som foreligger den 21. november. Bogen udgives af DVS i samarbejde med Odense Universitetsforlag.

Dansk Vejhistorisk Selskab inviterer i anledning af udgivelsen af "Fra chaussé til motorvej" alle Selskabets medlemmer og andre vejhistorisk interesserede til en

Reception

onsdag den 21. november 2001 kl. 14.30-16.00

i

Vejdirektoratet, Niels Juels Gade 13, København K.

Umiddelbart efter receptionen vil forfatteren, *ph.d. Steffen Elmer Jørgensen*, fremlægge nogle af hovedtemaerne i bogen **Fra chaussé til motorvej**.

Steffen Elmer Jørgensen vil her prøve at tegne de overordnede, lange perspektiver i udviklingen af det overordnede vejnet fra 1761 til vore dage. Selvom den kronologiske udvikling i hovedlandevejsanlæggene præger bogens disposition, er der dog en rød tråd: vejbestyrelsen. Den grundlæggende tese er, at staten i de store anlægsperioder, hvor de to overordnede vejnet, Danmark har startet så at sige fra grunden, nemlig hovedlandevejsnettet (1763-1861) og motorvejsnettet (1941-1994 eller for så vidt stadig under anlæg), har staten måttet styre projektering og anlæg. I tider med vedligeholdelse eller udbygning af det eksisterende net har amterne kunnet varetage bestyrelsen.

Det skildres, hvordan denne tilgangsvinkel blev født af arbejdet med de refusions- og vejfundsordninger, som gradvist fra 1910-31 blev udviklet på basis af bil- og benzinskatte. Refusions- og vejfondsmidlerne blev øremærket til de omfattende moderniseringer, vejnettet undergik i 1920'erne og -30'erne. Amterne formåede ikke på deres almindelige skattegrundlag at finansiere vejmoderniseringer med faste belægnings.

Det første hovedlandevejsnet blev skabt af statslige ad hoc-kommissioner og militære vejkorps, siden styret af Rentekammeret og Indenrigsministeriet med Ingeniørkorpsets Vejtjeneste som udførende. Da det primære jernbanenet var godt på vej i 1860'erne, overdrog regeringen og Rigsdagen vejbestyrelsen til amterne og beholdt kun tilsynsfunktioner og juridisk sagsbehandling.

Dette vågeblus varede ved til 1910, hvor bilen meldte sin ankomst. Nu bredte refusions- og vejfondssystemet sig. Det gav overvejsinspektøren nogle vigtige kort på hånden i form af tilsyn og prioritering af ansøgninger om støtte. Men da motorvejsbyggeriet kom i gang for alvor i 1950'erne og planen for "Det store H" var klar i 1962-63, greb staten ind og sikrede sig bestyrelsen af motorvejene i 1963 og siden i 1971 af hele det samtidigt udvidede hovedlandevejsnet. Den amtslige vejbestyrelse var faldet efter mange år. Senere vandt amterne dog i 1998 igen bestyrelsen af 2/3 af det almindelige hovedlandevejsnet. Hvilke langtidsperspektiver skal man læse i det?

* * * * *

Historien om de de store danske entreprenørfirmaer - et HITEK-arrangement

Direktør, civilingeniør Søren Langvad, E. PIHL & SØN A.S., vil tirsdag den 13. november 2001 kl. 16.00-18.00 fortælle Historien om de store danske entreprenørvirksomheder. Mødet finder sted i Ingeniørhuset, Kalvebod Brygge 31-33, København K.

Pihl & Søn var entreprenør på Guldborgsundtunnelen. Et af de 230 m lange tunnelelementer ses her under bugseringen.

Søren Langvad fortæller, at der i begyndelsen af 1900-tallet opstod en række ingeniør- og entreprenørfirmaer i Danmark. De nye firmaer udviklede sig med stor fantasi og dygtighed til store byggeforetagender, der i løbet af årene satte sine spor i dansk erhvervsliv og i det danske samfund i det hele taget. De formåede også at gøre sig stærkt gældende i det store udland gennem udførelsen af betydningsfulde bygge- og anlægsprojekter.

Søren Langvad vil i sit indlæg causere om disse firmaer og deres markante ledere. Indlægget vil blive suppleret med indlæg fra forskellig side.

Mødet, som er gratis efter IDAs regler, arrangeres sammen med Selskabet for Historisk Teknologi (HITEK) i Ingeniørforeningen i Danmark (IDA). Tilmelding nødvendig til IDAs mødetilmelding på tlf. 33 18 48 48 eller på www.ida.dk/moeder.

Med venlig hilsen

Carl Johan Hansen